

2.3 Istorijų pasakojimas

C. Skrydis istorijon

Žmonės visada pavydėjo paukščiams jų skrydžio. Tačiau pasileisti paskui juos nebuvo lengva – pirmasis pasaulyje lėktuvas į orą pakilo tik 1903 metais. <...> Į aviacijos istoriją svarbią žinią įrašė ir lietuviai Steponas Darius ir Stasys Girėnas. Jų skrydis iš Niujorko į Lietuvą buvo svarbus ne tik Lietuvai, bet ir pasauliui.

Skrydžiui buvo ruošiamasi labai atsakingai. Du patyrę lakūnai Amerikoje 1932 metais nusipirko „Pacemaker“ markės keleivinį lėktuvėlį ir patys ilgai jį tobulino: pakeitė variklį, pritaikė papildomus kuro batus, uždėjo ilgesnius sparnus. Savo lėktuvą jie nudažė oranžine spalva ir pavadino „Lituanica“. Lėktuvas buvo 8,45 metro ilgio, jo sparnai – 15,24 metro ilgio, didžiausias lėktuvo greitis – 249 kilometrai per valandą, vidutinis – 194,6 kilometro per valandą. Į lėktuvo batus tilpo trys su puse tonos degalų. Tačiau lakūnai neturėjo parašiotų ir radijo.

Savo pasiryžimą skristi iš Amerikos į Lietuvą S. Darius ir S. Girėnas aiškino tuo, kad nesvarbu, kaip pavyks skrydis, jis sustiprins Lietuvos sūnų dvasią. Iš Amerikos jie vežė ir maišą su laiškais – pirmąją Lietuvos oro pašto siuntą.

1933 metų liepos 15 dieną, 6 valandą 24 minutės sunkiai pakrauta „Lituanica“ su vargu atsiplėšė nuo „Floyd Bonnet Field“ oro uosto pakilimo tako. Susirinkusi minia jiems ilgai mojo, linkėdama sėkmės. Apie lietuvių skrydį beregint pranešė pasaulio žiniasklaida, žinia lyg žaibas pasklido Lietuvoje. Liepos 17-osios naktį, apie 2 – 3 valandą, buvo laukiama sugrižtant Atlanto nugalėtojų, tad jau liepos 16 d. Kauno Aleksoto oro uoste buvo uždegti žibintai ir susirinko daugiatūkstantinė minia.

„Lituanica“ iš Amerikos išskrido palankiu oru, tačiau Europos pakrantėse siautė audra ir lakūnai buvo priversti skristi kitu maršrutu – pro Škotiją, Šiaurės jūrą, Vokietiją. Tą naktį visur siautė labai smarki audra. Pasiekusi Vokietiją (dabar Lenkijos Soldino vietovė), „Lituanica“ kliudė medžių viršūnes ir sudužo, o pilotai žuvo. Iki namų, iki Kauno, buvo likę vos 650 kilometrų, o be nutūpimo nuskrusta 6500 kilometrų.

Didvyrius laidojo visa Lietuva. Skirtingi jausmai – garbės ir skausmo – susipynė visų širdyse. Atrodo, kad pačios radosi dainos apie lakūnus – paprastos, perduodamos iš lūpų į lūpas:

*Darius ir Girėnas
šaukūs vyrai buvo,
Perskridę Atlantą
Vokietijoje žuvo...*

Prabėgo daug metų, išsipildė drąsių lakūnų žodžiai – jų pavyzdys lietuviams padėjo išgyventi sunkius išbandymus. O S. Dariaus ir S. Girėno vardai Lietuvoje žinomi kiekvienam.

Selemonas Paltanavičius „Aš – lietuvis“

! Kokiam lietuvių tautai svarbiam įvykiui paminėti buvo skirtas šis skrydis?